

ע"פ 8017/20 - מדינת ישראל נגד פאדיגריפאת

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8017/20

לפני:
כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג

המערערת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פאדיגריפאת

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה
(כב' השופט א' פורת) בת"פ 33131-05-20 מיום
12.10.2020

תאריך הישיבה: כ"ח בכסלו התשפ"א (14.12.2020)

בשם המערערת: עו"ד מירי קולומבוס

בשם המשיב: עו"ד יניב אביטן; עו"ד אשרף אבוליל

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

המשיב הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בהחזקה, הובלה ונשיאה של נשק. בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת) גזר על המשיב 7 חודשי מאסר בפועל; 7 חודשי מאסר על תנאי כמפורט בגזר הדין; וקנס בשיעור 2,500 ש"ח ולחלופין חודש מאסר נוסף. לפנינו ערעור המדינה על קולת העונש.

תמצית העובדות וההליכים

עמוד 1

1. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך חודש אפריל 2020 קשרו שניים מהנאשמים בפרשה (להלן: נאשם 1 ונאשם 2; ולהלן ביחד: הנאשמים האחרים) קשר לביצוע עסקה בנשק, שבמסגרתה ימסור נאשם 1 לנאשם 2 שלושה מטעני חבלה בתמורה לסך של 1,700 ש"ח, והנאשם 2 יעבירם לאדם אחר. ביום 21.4.2020 ביקש נאשם 2 מהמשיב שיסיע אותו למקום מגוריו של הנאשם 1 (להלן: הבית). המשיב אסף את נאשם 2 והם נסעו לבית, שם מסר נאשם 1 לידי נאשם 2 שלושה מטעני חבלה, שהם פצצות או חפצים נפיצים שבכוחם להמית אדם או להזיק לו, בתוך קופסת קרטון (להלן: המטענים). המשיב והנאשם 2 עזבו את הבית כשהם נושאים ומובילים בצוותא את הקופסה ובתוכה המטענים. זאת, כעולה מכתב האישום, כשהמשיב יודע שמדובר במטען חבלה אחד לפחות. במהלך נסיעתם - כאשר המשיב נהג ברכב והנאשם 2 ישב במושב שליידו - האט המשיב את מהירות נסיעתו בעקבות חסימה משטרתית. משהבחינו השניים בשוטרים, השליך נאשם 2 מחלון הרכב את הקופסה שבה היו המטענים. יוער כי ההליך בעניינם של הנאשמים האחרים עדיין מתנהל.

2. כאמור, המשיב הודה במעשים האמורים במסגרת הסדר טיעון. ביום 12.10.2020 הרשיע בית המשפט המחוזי בחיפה את המשיב בעבירת נשק (החזקה, נשיאה והובלה) לפי סעיפים 144(א) רישה, 144(ב) רישה, 144(ג) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בו ביום לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים לעונש, גזר בית המשפט את דינו של המשיב כמפורט ברישה לפסק הדין. בית המשפט עמד על כך שעבירות נשק פוגעות בשלום הציבור ובביטחון וכי הפסיקה שבה והדגישה את הסיכון שבנשיאת נשק ובהובלתו. בנסיבות העניין, ציין בית המשפט כי מידת הפגיעה באינטרס החברתי נמוכה, בשים לב לחלקו המשני של המשיב בפרשה שהתמצה בהובלת הנאשם 2 ברכב. עוד ציין בית המשפט כי לחובת המשיב עבר פלילי בעבירות אלימות. בית המשפט קבע את מתחם הענישה על 6-24 חודשי מאסר (לצד עונשי מאסר על תנאי, קנס כספי ופסילת רישיון נהיגה). נקבע כי אין מקום לסטות מן המתחם ובשים לב לקבלת האחריות מצד המשיב ולתיקון כתב האישום, הועמד עונשו על 7 חודשי מאסר לצד העונשים שמפורטים ברישה לפסק הדין. בית המשפט ציין כי המשיב נושא בעונש מאסר בגין הפקעת עבודות שירות שטרם ריצה למשך 6 חודשים בתיק קודם (להלן: התיק האחר; ת"פ 17-06-47879). משכך, ולאחר שמיעת טענות הצדדים נקבע כי מתוך 7 חודשי המאסר שהוטלו על המשיב, 5 יצטברו לעונש המאסר והיתרה תרוצה בחופף. נוכח האמור, נקבע כי המשיב ירצה בסך הכול 11 חודשי מאסר בגין התיק דנן ובגין הפקעת עבודות השירות בתיק האחר וזאת מיום מעצרו בתיק זה, מיום 21.4.2020.

הטענות בערעור

3. לטענת המדינה היה על בית המשפט המחוזי לקבוע מתחם ענישה מחמיר יותר ולגזור על המשיב עונש שהולם את מעשיו. המדינה טוענת כי המתחם שקבע בית המשפט מתעלם מהענישה הנוהגת, חוטא לעיקרון ההלימה ולא משקף את חומרת המעשים שביצע המשיב. כן לשיטת המערערת לא נתן בית המשפט המחוזי משקל ראוי לעברו הפלילי של המשיב, שלחובתו הרשעה קודמת בעבירת סחיטה באיומים. עוד לא ניתן ביטוי בגזר הדין לכך שהמשיב ביצע את המעשים בעת שהוא מרצה מאסר בעבודות שירות בגין אותה הרשעה. המדינה מוסיפה כי קולת העונש מתבטאת גם בחפיפת חודשיים מעונש המאסר בתיק דנן עם המאסר בגין הפקעת עבודות השירות בתיק האחר.

4. בדיון שהתקיים לפנינו התנגד המשיב להחמרה בענישה וסמך ידיו על גזר הדין של בית המשפט המחוזי. המשיב מציין כי מתחם העונש שנקבע במקרה דנן נובע מחלקו השולי של המשיב בפרשה, וזאת כעולה מכתב האישום המתוקן. עוד הדגיש המשיב את הקשיים הראייתיים בתיק, שהובילו, כך הטענה, לתיקון כתב האישום ואשר מצדיקים את הותרת גזר הדין של בית המשפט המחוזי על כנו. כן הדגיש המשיב כי עובר ל-9 חודשי המאסר בעבודות שירות שנגזרו

עליו בגדרי התיק האחר, שהה במעצר שלושה חודשים וכי גם לכך יש ליתן משקל בבחינת העונש שנשא בגין התיק האחר.

דין והכרעה

5. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים הגענו לכלל מסקנה כי יש לקבל את ערעור המדינה. אכן, ערכאת הערעור לא תיטה להתערב בחומרת העונש שהטילה הערכאה הדיונית, אך המקרה דנן בא בקהלם של המקרים החריגים שבהם מוצדקת התערבות כאמור (ראו, מני רבים, ע"פ 5330/20 ענבתאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (22.11.2020) (להלן: עניין ענבתאוי); ע"פ 971/19 מדינת ישראל נ' געביס, פסקה 8 (11.7.2019) (להלן: עניין געביס); ע"פ 5010/17 שטרית נ' מדינת ישראל, פסקה 48 (20.6.2019)). בענייננו מצא בית המשפט המחוזי לגזור על המשיב 7 חודשי מאסר, ולהורות כי שניים מתוכם יחפפו למאסר שהוטל עליו בגין הפקעת עבודות שירות בתיק האחר. אנו סבורים כי בכך חרג בית המשפט המחוזי ממדיניות הענישה הראויה וכי יש להחמיר עם המשיב שלפנינו ולהורות על הארכת המאסר בפועל שהוטל עליו.

6. בית משפט זה עמד בשורה ארוכה של פסקי דין על החומרה היתרה של עבירות הנשק ועל הסכנה הגבוהה שנשקפת מהן לשלום הציבור ולביטחון (ראו, מני רבים, ע"פ 1944/20 מדינת ישראל נ' אמארה, פסקה 10 (2.9.2020) (להלן: עניין אמארה); עניין געביס, פסקה 8). חומרתן של עבירות אלו נובעת, בין היתר, גם מהחשש כי הנשק יועבר למי שמתכוון לעשות בו שימוש לפעילות עבריינית או לפעילות טרור (ע"פ 4945/13 מדינת ישראל נ' סלימאן (19.1.2014); ע"פ 2251/11 נפאע נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (4.12.2011) (להלן: עניין נפאע)). נוכח האמור, חזר וציין בית משפט זה כי קיימת מגמה של החמרה בענישה בעבירות אלו וזאת על מנת להרתיע מפני ביצוען (ע"פ עניין אמארה, פסקה 10; ע"פ 8045/17 בראנסי נ' מדינת ישראל, פסקאות 11, 100 (16.8.2018) (להלן: עניין בראנסי); עניין נפאע, פסקה 5). יפים לענייננו דבריו של השופט מ' מזוז בפרשה אחרת:

"התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית והגורם בלעדיו אינן (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות אימים ושוד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה [...] על כן, המאבק בתופעות האלימות החמורות בחברה הישראלית בהן נעשה שימוש בנשק מחייב, מעבר למאמץ 'לשים יד' על כלי הנשק הבלתי חוקיים הרבים שבידי הציבור, גם ענישה מחמירה ומרתיעה בעבירות נשק, לרבות על עצם החזקה או רכישה שלא כדין של נשק. [...] ביעור תופעת החזקת כלי נשק בלתי חוקיים הוא אפוא אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה ותנאי הכרחי למאבק בתופעות הפגיעה האלימה לסוגיה הרווחות במקומותינו, בבחינת 'ייבוש הביצה' המשמשת ערס לגידולן של תופעות אלה. מהלך כזה מחייב הירתמות גם של בתי המשפט, על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה לעבירות נשק בלתי חוקי באשר הן [...] " (ע"פ 4406/19 סובח נ' מדינת ישראל, חוות דעתו של השופט מ' מזוז (5.11.2019)).

7. עוד יש ליתן משקל נכבד לכך שעסקינן בתיק שעניינו בהחזקה, הובלה ונשיאה של מטען חבלה. מדובר בכלי נשק התקפי ורב עוצמה שהשימוש בו יכול להביא להרג ללא הבחנה ואינו מתיישב עם מטרה אחרת כלשהי (לא כל שכן הגנה עצמית); ע"פ 1332/04 מדינת ישראל נ' פס, פ"ד נח(5) 541, 544 (2004) (להלן: עניין פס)). כפי שכבר צוין בעניין זה לא אחת, "אין צורך להכביר מילים על המסוכנות הרבה של חומרי נפץ ומטעני חבלה. סכנת נפשות, פשוטו כמשמעו. שומה למגר תופעה של סחר, נשיאה והובלה של נשק. אין ניתן להתפשר, ולא לנהוג בסובלנות.

רחמנות יתרה על המערער ועל אחרים שכמותו, כמוה כהתאכזרות אל הציבור הרחב. מדובר בחיי אדם" (ע"פ 3491/13 טוויק נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.11.2013) (להלן: עניין טוויק)).

8. בחינת פסיקת בית משפט זה בעניין החזקת ונשיאת מטעני חבלה מגלה כי מדיניות הענישה הנהוגה כוללת עונשי מאסר ממושכים בפועל. כך לדוגמה, בע"פ 3541/18 נורי נ' מדינת ישראל (28.3.2019), בהמלצת בית המשפט, חזר בו המערער מערעורו על גזר הדין שבגדרו הוטל עליו עונש מאסר בפועל בן 38 חודשים בגין נשיאת שני מטענים מאולתרים; בע"פ 5336/13 צדוק נ' מדינת ישראל (17.11.2013) נדחה ערעור על גזר דין שבגדרו הוטל עונש מאסר בפועל בן 20 חודשים בגין נשיאה והובלת מטען (יוער כי באותו העניין הודה המערער במסגרת הסדר טיעון שבו נקבע שהמדינה תעתור לעונש 30 חודשי מאסר; כן ראו והשוו לעונשים שהוטלו על מעורבים נוספים בפרשה, שנדונה שם: עניין טוויק; ע"פ 6210/13 גונן נ' מדינת ישראל (14.11.2013)); גם בפסק דין משנת 2004, בעניין פס, מצא בית משפט זה להחמיר בעונשם של שניים שהורשעו בנשיאת לבנות חבלה ובקבלת נכסים שהושגו בפשע ולהעמידו על 24 חודשי מאסר בפועל (שם, בעמ' 546-544; עוד ראו והשוו לע"פ 2231/18 בדוואן נ' מדינת ישראל (25.10.2018)); ע"פ 6484/12 צוברא נ' מדינת ישראל (30.4.2013); ע"פ 6219/10 אלשמאלי נ' מדינת ישראל (6.2.2011)). מטבע הדברים, בחינת מדיניות הענישה הנהוגת בעבירות של החזקה, נשיאה והובלה של נשק מגלה משרעת רחבה של עונשים, הנגזרים בין היתר מסוג הנשק שבו עסקינן (על השפעת סוג הנשק בהקשר זה ראו באופן כללי למשל: ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.6.2013)). ואולם גם בעבירות נשיאה והובלה של כלי נשק שאינם מטעני חבלה מוטלים עונשי מאסר בפועל (ראו, למשל, מהעת האחרונה: עניין ענבתאוי; ע"פ 6179/20 ג'דאוי נ' מדינת ישראל (1.10.2020); ע"פ 2301/20 מדינת ישראל נ' פלוני (24.9.2020)).

9. בקביעת המתחם בענייננו שם בית המשפט המחוזי דגש על מקומו של המשיב במעשים המתוארים בכתב האישום. כך, ציין בית המשפט כי "אין חולק כי [המשיב - ע' פ'] לא היה אמור לקבל את המטענים לידי, לא אמור היה לעשות בהם כל שימוש וחלקו התמצה בהובלת נאשם אחר ברכב ותו לא". נקבע, כי בשים לב לאמור ולכך שלא בוצעו עבירות נוספות זולת זו שבה הורשע המשיב, יש לקבוע מתחם ענישה שבין 6 לבין 24 חודשי מאסר בפועל. לטעמנו מתחם ענישה זה, בשים לב לכלל האמור לעיל, ובפרט לכך שמדובר בהחזקה, נשיאה והובלה של מטען חבלה אינו הולם את חומרת העבירה.

10. ואולם, אף מבלי לקבוע מסמרות במתחם הענישה שהיה על בית המשפט המחוזי לקבוע בנסיבות ענייננו, אנו סבורים כי גם בהינתן המתחם שנקבע, לא היה מקום לגזור את עונשו של המשיב בתחתית המתחם. כאמור לעיל, בית המשפט המחוזי גזר על המשיב 7 חודשי מאסר בפועל. כשיקולים לקולה, מנה בית המשפט את הודאתו ולקיחת האחריות של המשיב ואת תיקון כתב האישום. מבלי ששיקולים אלה נעלמו מעניינינו (וגם בשים לב לטענת המשיב לפנינו כי היה במעצר בן שלושה חודשים במסגרת ההליך האחר), קיימים בנסיבות המקרה מספר טעמים אשר מצדיקים החמרת עונשו של המשיב. ראשית, יש ליתן משקל משמעותי לצורך בהרתעה מפני ביצוע עבירות דומות בעתיד - בהתאם לפסיקת בית משפט זה בעבירות נשק (ע"פ 3793/20 מוריחי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (23.11.2020)); עניין ענבתאוי, פסקה 14; ע"פ 5446/19 מדינת ישראל נ' הוארי, פסקה 19 (25.11.2019); עניין בראנסי, פסקה 11; ע"פ 5779/14 אלגזי נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (5.2.2015)). עוד יש ליתן משקל הולם לעברו הפלילי של המשיב - אשר הורשע בעבירת סחיטה באיומים באוגוסט 2019 ובגינה הוטלו עליו 9 חודשי מאסר בעבודות שירות; ואשר הורשע בנובמבר 2019 בעבירות איומים והתנהגות פרועה במקום ציבורי. זאת ועוד, חומרה יתרה יש לייחס לכך שאת עבירת הנשק נושא ההליך דן ביצע המשיב בעודו מרצה מאסר בגין עבודות שירות בתיק האחר. שקלולם של נתונים אלה מלמד כי לא היה מקום לגזור את עונשו של המשיב בתחתית המתחם.

נוכח כל האמור, ערעור המדינה על קולת העונש מתקבל. בשים לב לכך שאין ערכאת הערעור נוהגת למצות את חומרת הדין, אנו מעמידים את עונש המאסר בפועל בגין העבירה נושא כתב האישום בענייננו על 14 חודשים, בניכוי ימי מעצרו. מתוך תקופה זו ירוצו 12 חודשים במצטבר לעונש המאסר שהוטל עליו בגין הפקעת עבודות השירות בהליך האחר. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

ניתן היום, ז' בטבת התשפ"א (22.12.2020).

שופט

שופט

הנשיאה
